

ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΠΤΗΝΟΙΣ.

Ο περί υπάρξεως αἰών, τὸν ὁποῖον βλέπομεν πανταχοῦ ἐν τῇ φύσει καὶ αἰωνίως διεξαγόμενον, δὴ ἐπέφερεν ἐπὶ τέλους γενικὴν καταστροφὴν καὶ ὤλεσεν, ἂν μὴ ἐνυπῆρχον εἰς τὰ ὄντα ἐμφυτοὶ ἡθικαὶ δυνάμεις ἀντιδρῶσαι πρὸς τὸν ἐγωϊσμόν, τὸ μόνον τοῦτο αἷτιον καὶ ἐλαττήριον τοῦ περι-
 υπάρξεως ἀγῶνος. Τοιαῦται ἡθικαὶ δυνάμεις, ἐκδηλούμεναι ἐν ἡμῖν ὡς αἰσθητὰ ἀγάπης, συμπαιδείας, γενναιοῦτος, εἶναι ὥτως ἀξίαι θαυμασμοῦ, ἀλλ' ὁ πλεῖστος θαυμασμός καὶ ἡ ἐκπληξίς ἡμῶν διεγείρεται διὰ τὴν παρα-
 τηρῶμεν ὅμοια αἰσθητὰ ἀμοιβαίαν ἀγάπης καὶ γενναιοῦτος παρὰ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις. — Ἐν τοῖς ἐπομένοις δ' ἀναφέρωμεν μόνον ἐκ τοῦ βίου τῶν πτηνῶν ὁλίγα παραδείγματα φιλίας πρὸς ἄλλα ζῷα λίαν παραδόξου καὶ δυσεξηγήτου.

Παραδοξοτάτη εἶνε ἡ φιλία τοῦ πτηνοῦ τροχίλου πρὸς τὸν κροκό-
 δειλον, ἥτις παρατηρήθη πρὸ πολλῶν ἡδὴ αἰώνων ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου. Ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις περιηγήθη τὴν Αἴγυπτον περὶ τὸ ἔτος 460 πρὸ Χριστοῦ, διηγείται περὶ τοῦτου τὰ ἑξῆς: „Ὅλα τὰ ἄλλα ζῷα καὶ τὰ πτηνὰ ἀπο-
 φυέουσι τὸν κροκόδειλον· μόνος δὲ τροχίλος εἶνε φίλος πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ παρέχει μεγάλας ὑπηρεσίας. Ὅταν ἡ μεγάλη αὐτῶν (ὁ κροκόδειλος) ἐξέρχεται ἐκ τῶν ὑδάτων διὰ νὰ ἡλιασθῇ ὡς συνήθως με ἀνοικτὴν τὸ
 ῥύγχος, ὁ τροχίλος εἰσπρὸς εἰς τὸ χασματώδες στόμα τοῦ τέρατος καὶ ἐξ-
 ἄγει διὰ τοῦ ῥάμφους τὰς βδέλλας καὶ τὰ ἄλλα παράσιτα ζῷοφια, ἅτινα συνήθως ἐγκαθιδρύονται εἰς τὰ ὅλα τοῦ θηρίου. Εἰς τὴν καθάρσιν ταύτην τοῦ φάρυγγος τοῦ αἰσθάνεται τοσαύτην εὐχαρίστησιν ὁ κροκόδειλος, ὥστε οὐδέποτε προξενεῖ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην βλάβην εἰς τὸ πτηνόν, ἀλλὰ φείδεται αὐτοῦ καὶ ἵνα μὴ κατὰ λάθος τὸ συνδλίψῃ ἀνοίγει ἔτι ευρύτερον τὰς ὑπερ-
 μεγέθεις σιαγάνες του. Ὁ τροχίλος, ὅστις δὲν εἶνε μεγαλύτερος καὶ κίχλης καὶ ἐνδιατάσσεται πλησίον τῶν ὑδάτων, προαγγέλλει διὰ τῆς ζευάτης φωνῆς του εἰς τὸν κροκόδειλον πᾶσαν προσπέλασιν τοῦ ἐχθροῦ, ἐπὶ δὲ καὶ διὰ
 ῥαμπίων τὸν ἐξυπνίζει, ἂν τυχὸν κοιμᾷται καὶ δὲν ἀκούῃ τὰς κραυγὰς του.“

Ἡ διήγησις αὕτη τοῦ ἀρχαιοτάτου ἱστορικοῦ, τὴν ὁποίαν πολλοὶ με-
 ταγενέστεροι συγγραφεῖς μὴ περιηγηθέντες τὴν Αἴγυπτον ἐδεώσαντο ὡς ὁλως ἀπίθανον, ἐπιβεβαιούται ὑπὸ συγχρόνων περιηγητῶν, οἵτινες ἔζησαν ἐπισταμένως τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τόπου. Ὁ διδάσμος Γερμανὸς ζωολόγος Brehm γράφει περὶ τῆς φιλίας τοῦ τροχίλου πρὸς τὸν κροκόδειλον τὰ ἑξῆς: „Ὅταν ἐξέλθῃ τὸ τέρας (ὁ κροκόδειλος) ἐκ τοῦ ὕγρου στοιχείου εἰς τὴν
 ἀμυγδῶδη ὄχθην, ἀμέσως συναθροίζεται περὶ αὐτὸν μέγα πλῆθος τῶν πτε-
 ρωτῶν του φίλων. Τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐπικαθύνται ἀφόβως ἐπὶ τῆς θωρη-
 κτῆς ῥάχεώς του καὶ περιφερόμενα μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτοῦς ἐκινησίας ἐξάγουσι διὰ τοῦ ῥάμφους τὰς βδέλλας καὶ τὰ λοιπὰ παράσιτα ζῷοφια, ἅτινα προσκολλῶνται εἰς τὰς σιαγάνες τοῦ θύρακος καὶ τὰ μαλακὰ μέρη τοῦ σώ-
 ματος τοῦ εἰδεχθῶς καὶ ὀκνηροῦ ζῴου, τὸ ὁποῖον κλείει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ φαίνεται αἰσθάνομενον μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ ἀνάπαυσιν. Ἀλλ' ἐνῶ
 εἶνε τῶσον ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ἐργασίαν του ταύτην ὁ τροχίλος, ἔχει συγ-
 χροῦν τὸ βλέμμα του πάντοτε ἀγρυπνῶν καὶ προσεκτικὸν εἰς τὴν ἐνδεχο-
 μένην προσπέλασιν τῶν ἐχθρῶν τοῦ κροκόδειλου. Ἀμα ὡς ἴδῃ ἀνδρωπὸν πλησιάζοντα ἢ ἄλλον τινὰ ἐχθρὸν ἐπικινδύνον τῷ κροκόδειλῳ, ἐκπέμπει
 ὀξύτατας κραυγὰς ὅπως εἰδωποῖται τὸν φίλον του, ὅστις ἀμέσως ὀλισθαίνει εἰς τὰ ὕδατα καὶ ἀσφαλίζεται ἀπὸ τοῦ κινδύνου.“

Ἐτέρα ἐπὶ παραδοξοτέρα φιλία ἀνομοιοτάτων ζῴων εἶνε ἡ ὑφιστα-
 μένη μεταξὺ τοῦ σκαιοῦ καὶ δυσμόρφου ῥινόκερου καὶ ἐνὸς ὠραιότατου μι-
 κροῦ πτηνοῦ ὕπερ ἐκ τῆς μεγάλης πρὸς τὸ ζῶον ἐκείνο ἀφοσιώσεως του
 ὀνομάζεται „φύλαξ τοῦ ῥινόκερου“. Τὸ πτηνὸν τοῦτο οὐδέποτε ἐγκα-
 λείπει τὸν παχύδερμον φίλον του ἀλλ' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπαγρυπνεῖ ἐπ'
 αὐτοῦ, τὸν καθαρίζει ἀπὸ τῶν κροτῶνων, βδελύων, καὶ ἄλλων παρσίτων

ζωῶν, καὶ τὸν προφυλάσσει ἀπὸ παντὸς κινδύνου. Ἀμα ὡς ἴδωσι τὰ
 πτηνὰ ταῦτα ἐχθρὸν τινὰ ἐκ μακροτάτης ἀποστάσεως ἐπερχόμενον κατὰ
 τοῦ κοιμημένου ῥινόκερου, ἐκπέμπουσιν ζευάτας κραυγὰς καὶ περιπτά-
 μενα κτυποῦσι μετὰ τῆς πτέρυγας τὸ πρῶτον τοῦ φίλου των ὅπως τὸν ἀφω-
 πνίσωσι. Πλεῖστοι περιηγήται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ὑφηρετοὶ τοῦ ῥινόκερου
 διηγούνται ὅτι πᾶσαι αὐτῶν αἱ προσπάθειαι πρὸς θήρευσιν τοῦ ζῴου τοῦ-
 του ἐν ὥρᾳ ἡμέρας ματαιοῦνται ὑπὸ τῶν πτερωτῶν φυλάκων του. Ἡ
 θήρα τοῦ ῥινόκερου γίνεται συνήθως ἐν ὥρᾳ νυκτός. Ἀγῆλος τις περιηγη-
 τῆς ἀναφέρει: „Πολλοὶ ἐφόνευσαν περὶ τὸ μεσονύκτιον ῥινόκερωτος, ἀλλὰ
 καὶ τότε τὰ πτηνὰ νομίζοντα ὅτι οἱ φίλοι των ἐκοιμῶντο ἔμενον παρ'
 αὐ-
 τῶς μέχρι τῆς πρώτης καὶ προσεπάθουν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ τοὺς ἀφωπνί-
 σωσιν, ὁσῶκις με ἐβλεπον πλησιάζοντα.“ Ἄν καὶ τὸ πτηνὸν τοῦτο ὀνομά-
 ζεται „φύλαξ τοῦ ῥινόκερου“ παρέχει ὅμως ὁμοίως ὑπηρεσίας καὶ εἰς ἄλλα
 ζῷα, οἷον καμήλους, βουβάλους, ἐλεφάντας κτλ., ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἐκ τῶν
 ζῴων τούτων δεικνύει τοσαύτην ἀφοσίωσιν καὶ αὐταπάνησιν, ὅσην ἔχει
 πρὸς τὸν ῥινόκερον.

Πολλὰ δι' ἐξαιρετικῶν δώρων ὑπὸ τῆς φύσεως πεποικισμένα πτηνὰ
 φαίνονται ὁσαύτως αἰσθάνομενα τὸ καθήκον νὰ παρέχῃσι πρὸς ἀσθενέστερα
 ὄντα τοῦ γένους των βοήθειαν καὶ προστασίαν, ἀπληλαγμένην πάσης ἰδιο-
 τελοῦς τάσεως. Ὁ σχοίνικλος (σχοινοπούλι), τὸ τολμηρότατον καὶ εὐφρέ-
 στατον τοῦτο πτηνόν, εἶνε ὁ πιστότατος φύλαξ καὶ προστατὴς τῶν ἐνύδρων
 πτηνῶν. Καὶ κατὰ τὸν ἐλάχιστον ἐπικείμενον κίνδυνον οὐ μόνον προειδο-
 ποιεῖ δι' ὠριμένης τινὸς κραυγῆς τὰ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πτηνὰ ἄλλα
 καὶ ἐπιτίθεται συχνότατα κατὰ τοῦ ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέρου ἐχθροῦ, τοῦ
 κυνός, τῆς γαλῆς, τῆς ἀλώπεκος, μετὰ θαυμαστῆς τόλμης. Ἐν τῇ Νοτίᾳ
 Ἀμερικῇ, ὑπάρχει ὁσαύτως μέγα τι πτηνὸν καλούμενον „σαχιά“, τὸ ὁποῖον
 εἶνε ὁ πιστότατος προστατὴς καὶ φύλαξ τῶν ὀρνίθων.

Ἀλλὰ τὸ ὠραιότατον παράδειγμα ἀληθοῦς γενναιοῦτος καὶ αὐταπαρ-
 νήσεως παρέχουσιν οἱ γέρανοι, τὰ εὐγενέστατα καὶ εὐφρέστατα ταῦτα
 πτηνὰ, τὰν ὁποῖων αἱ ἀρεταὶ ἴσαν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πασίγνωστοι.

Μέγα πλῆθος ἐκ τῶν μικροτάτων μεταβατικῶν πτηνῶν, τὰ ὁποῖα
 καταλείπουσι τὸν χειμῶνα τὴν Εὐρώπην καὶ μεθίστανται εἰς θερμότερα
 μεσημβρινὰ κλίματα, δὲν δὴ ἡδύναντο ἀνευ τῆς βοήθειας τῶν γεράνων νὰ
 ὑπερβῶσι τὴν μεσόγειον θάλασσαν οὔτε νὰ περατώσῃσι μετὰ τὰς ἀσθενεῖς
 των δυνάμεις τὸ μακρὸν ταξίδιον μέχρι τῆς Ἀφρικῆς, ἢ τῆς Μικρῆς Ἀσίας,
 Συρίας καὶ Παλαιστίνης, ἀλλ' ἡ δὴ ἡναγκάζοντο νὰ διαχειμῶσιν εἰς τὰ
 βόρεια κλίματα καὶ ν' ἀποθάνωσιν ὑπὸ τοῦ ψύχους ἢ ἀπαυδῶντα διὰ ἀπέ-
 ρνησκον κατὰ τὴν μακρὰν των πορείαν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Οἱ ἰσχυροὶ γέ-
 ρανοι, οἵτινες γνωρίζουσι καλῶς τὴν ἀδυναμίαν τῶν μικρῶν τούτων πτηνῶν,
 παρέχουσιν εἰς αὐτὰ γενναιοτάτην βοήθειαν. Ἰπτάμενοι κατὰ κανονικώ-
 τατα σφηνοειδῇ στίφῃ ἐκπέμπουσιν ἐπανειλημμένως ἰσχυροτάτας καὶ ὁλως
 ἰδιορρυθμῶς κραυγὰς, δι' ὧν προσκαλοῦσι τοὺς μικροὺς καὶ ἀσθενεῖς συν-
 τρώους των. Ὅλα τὰ εἰς μικρότερον ὕψος ἱπτάμενα στίφῃ τῶν μικρῶν
 τούτων πτηνῶν, ἅμα ὡς ἀκούσῃσι τὰς κραυγὰς ἐκεῖνας, ἀνίστανται ὑψηλό-
 τερα πρὸς τοὺς μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς συνταξιδιώτας των καὶ ὅσα ἐξ αὐ-
 τῶν ἔχουσιν ἀπαυδίσῃ ἐκ τῆς μακρᾶς πορείας ἐπικαθύνται ἐπὶ τῶν ῥάχεων
 τῶν γενναιοτέρων γεράνων καὶ χαρμολύνουσιν κλαδόντα ἀναπαύονται μέχρις
 οὐ ἀνακτῶσιν τὰς ἐξαντληθείσας των δυνάμεις. Ἡ φύσις, ἥτις ἐχάρισεν
 εἰς τοὺς γεράνους πολλὰ ὠραιότατα καὶ θαυμαστά προτερήματα, ἐπρόκειτο
 αὐτοὺς καὶ μετὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον ταύτην ἀρετὴν, τὴν εὐγενέστατην ταύτην
 πασῶν τῶν ἐμφυτῶν ὁρμῶν, νὰ παρέχῃσι προθύμως καὶ γενναίως πᾶσαν
 δυνατὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν πρὸς τοὺς ἀσθενεστέρους ὁμογενεῖς των,
 ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἰδιοτελείας, ἀνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐγωϊστικοῦ σκοποῦ.

κ. Ι. Δ. Κ. εἰς Ρέθυμνον. Ἐλάβομεν ὑπὸ ση-
 μείων καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν, σᾶς παρακαλοῦμεν
 δὲ ὅπως φροντίστῃ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. — κ. Α. Α. εἰς Βιδίνιον. Ἐκ τῆς ἀγγελίας μας νομί-
 ζομεν ὅτι ἡδύνασθε νὰ μάθητε τοὺς ὅρους μας. — κ. Γ. Α. εἰς Γάλλαν. Ἀναμένομεν. — κ. Μ. Α. Α. εἰς Βελισσά. Θὰ ἦτο καλλίτερον ἐάν ἡγοραζέτε
 ὀλοκληροὺς τόμους τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου. Μέχρι
 τοῦδε ἐξεδόθησαν 3 τόμ. καὶ στοιχίζει ἕκαστος
 φρ. 22½ χρυσίδετος ἐναυθα. — κ. Ι. Σ. Α. εἰς
 Πάτρας. Ἡ ἐπιθυμία τῶν αὐτῶν συνδρομητῶν
 μας δὴ ἦτο καὶ ἰδική μας, ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ πρὸς
 τοῦτο δαπάναι εἶναι ὑπέρποροι. — κ. Α. Μ. εἰς
 Ἀγγίαλον. Ἐπιστολήν σας ἐλάβομεν. — κ. Π.

Α. Ι. εἰς Τραπεζοῦντα. Θὰ φροντίσωμεν. — κ. Ν. Θ.
 εἰς Παρίοβο. Ἐλήφθησαν οἱ δὲ τόμοι δὲ σᾶς
 ἀποσταλῶσιν κατ' αὐτάς. — κ. Α. Ζ. εἰς Μονα-
 στήριον, Πανιερ. Δ. εἰς Α. Τούσαν, Ἀρχ. Μ. εἰς
 Τιφλίδα. Ἐλήφθησαν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. —
 κ. Α. Δ. εἰς Αλεξάνδρειαν. Ἐνεγράψαμεν. — κ. Δ. Φ.
 εἰς Σμύρνην. Ἀπεστάλησαν ἐπὶ συστάσει. — κ. Κ. Π.
 εἰς Κοζάνην. Δὲν δυνάμεθα νὰ συμμορφωθῶμεν
 πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν σας. — κ. Φ. Α. Ζ. εἰς Σιά-
 τισταν. Ἡ ἐπιστολή σας ἐλήφθη καὶ προσεχῶς
 δὴ σᾶς ἀπαντήσωμεν. — κ. Γ. Α. Α. εἰς Ἀρμα-
 βόριον. Καὶ ἐδῶ εἰχομεν τὰ ἴδια. Ἡ βραδύτης
 τῶν 2 τελευταίων φυλαδίων ἐπῆλθεν ἕνεκα τῶν
 συνεχῶν ἐορτῶν καὶ ἕνεκα τῆς ἀσθενείας τοῦ στοί-

χειοῦτετο μας. — κ. Ι. Κ. Τζ. εἰς Καβάλλον. Ἐλο-
 βομεν ὑπὸ σημείων. — κ. Ν. Μ. εἰς Γεωργιέ-
 σκον. Μέχρι τοῦδε δὲν μᾶς ἀπεστάλησαν. — κ.
 Α. Ε. Α. εἰς Σώκια. Ἐλάβομεν ὑπὸ σημείων
 καὶ τὰ φύλλα σᾶς ἀπεστάλησαν. — κ. Π. Π. εἰς
 Ὁδησσόν. Ἐνεγράψαμεν καὶ τὸ τίμημα ἐλήφθη.
 — κ. Π. Μ. εἰς Ἀμισόν. Θὰ σᾶς γράψωμεν. —
 κ. Ι. Α. εἰς Μάλαρα. Ἐλάβομεν. — κ. Ι. Τ. εἰς
 ἄγιον Νικόλαον. Ἐλήφθη τὰ δὲ φυλλάδια δὴ σᾶς
 ἀποσταλῶσιν. — κ. Κ. Δ. εἰς Κραϊόβαν. Ἐλπί-
 ζομεν νὰ περιηλθόν εἰς χεῖράς σας. — κ. Α. Α.
 εἰς Βορδοσάνιον. Ἐλήφθησαν καὶ σᾶς εὐχαρι-
 στοῦμεν θερμῶς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Τὸ πρῶν αυτοκρατορικὸν ζεύγος τῆς Βρασιλίας, μετὰ εἰκόνας. — Ἀχ! αὐτὰ τὰ βιβλία!... ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Ἀριστ.
 Π. Κουρτίδου. — Ἡ Ἀθανασία τῆς φωνῆς (τέλος). — Περιγραφή ἐκ Ναζαρέτ ὑπὸ Γ. Φ. Ζελίου. — Ὁ νόμος τῆς κληρονομικτικότητος. — Δημιώδεις παροι-
 μίαι. — Πινακοθήκη, ἥτοι ἐρμηνεῖαι τῶν εἰκόνων. — Ποικίλα. (Ἀμοιβαὶ ποιητῶν καὶ συγγραφέων. — Ὁ ζῦθος τοῦ Μονάχου. — Φοβερά φιλανθρωπία.
 — Ἐκ τοῦ βίου τοῦ Βάγνερ.) — Ἐπιστήμη καὶ Καλλιτεχνία. (Ἀνασκαφαὶ ἐν Βαβυλωνίᾳ. — Θεραπεία τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ διὰ ψυχρολουσιῶν. —
 Ὁ ἐπιδημικὸς βρογχοκατάρρους.) — Ἀγαθοεργία παρὰ τοῖς πτηνοῖς. — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.
 ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Τὸ πρῶν αυτοκρατορικὸν ζεύγος τῆς Βρασιλίας (ἐν σελ. 353). — Ἡ Νιόβη. Εἰκὼν ὑπὸ J. Solomon (ἐν σελ. 357). —
 Ναζαρέτ (ἐν σελ. 360).